

Prof. dr hab. Andrzej Skoczylas
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Pauliny Glejt-Uziębło pod tytułem „Podjęcie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych jako powinność wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym”.

W związku z pismem Zastępczyni Przewodniczącego Rady Dyscypliny Nauki Prawne prof. dr hab. Małgorzaty Balwickiej-Szczyrba z dnia 4 lipca 2022 r. wskazującym na powołanie mnie przez Radę Naukową Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego do wypełnienia obowiązków recenzenta w przewodzie doktorskim Pani mgr Pauliny Glejt-Uziębło przedkładałam recenzję Jej rozprawy doktorskiej przygotowanej pod kierownictwem naukowym promotora - Pana prof. dr hab. Tomasza Bąkowskiego.

1. Uwagi wstępne.

W przesłanych przez UG wraz z rozprawą doktorską materiałach brak informacji dotyczących trybu, w którym toczy się postępowanie doktorskie - czy jest to aktualnie obowiązujący art. 187 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, czy art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające do ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce? Na zadane w tym zakresie pytanie uzyskałam jednak mailową odpowiedź, iż do ocenianej rozprawy ma zastosowanie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające do ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (wedle, którego przewody doktorskie wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce są przeprowadzane na zasadach

dotychczasowych). W związku z powyższym recenzję przygotowano odnosząc się do tzw. „starych zasad” przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym.

Równocześnie stwierdzam, co następuje:

- rozprawa doktorska Pani magister Pauliny Glejt-Uziębło pod tytułem „Podjęcie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych jako powinność wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym” stanowi oryginalne rozwiązanie przez Doktorantkę zagadnienia naukowego;
- przedstawioną do oceny rozprawą Doktorantka wykazała ogólną wiedzę teoretyczną z zakresu nauki prawa administracyjnego procesowego;
- lektura przedłożonej pracy potwierdza umiejętności Doktorantki do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Przedstawiona przez Doktorantkę rozprawa doktorska odpowiada zatem kryteriom wynikającym z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające do ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. Ocena koncepcji, struktury i strony formalnej rozprawy.

Dobór tematu rozprawy jest prawidłowy. Autorka zajęła się problematyką trudną i złożoną. Zagadnienie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych z punktu widzenia powinności wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym ma doniosłe znaczenie zarówno w aspekcie teoretyczno-doktrynalnym, jak i dogmatyki prawa. Oznacza to, że tematyka podjęta w pracy jest istotna nie tylko z perspektywy teorii prawa, ale również z punktu widzenia tworzenia i stosowania prawa. Tytułowa problematyka rozprawy jest niezwykle ważką także z punktu widzenia realizacji interesu społecznego oraz ochrony obiektywnego porządku prawnego poprzez doprowadzenie do stanu zgodnego z prawem w zakresie

obowiązki przepisów prawa administracyjnego. Godzi się zauważyć także walor pragmatyczny tak skonstruowanego tematu rozprawy, który obejmuje analizę praktyki organów administracji i sądów. W tym kontekście należy podkreślić, iż nawet gdy Autorka nie przekonuje czytelnika do przedstawionych w dysertacji poglądów, to skłania go do pogłębionej refleksji naukowej, co jest niewątpliwie istotną zaletą recenzowanej pracy.

Obowiązkiem recenzenta jest zauważyć, że przedmiot penetracji badawczej podjętej w omawianej pracy był już w polskiej nauce prawa przedmiotem licznych opracowań. Na przykład wiele poruszonych w pracy problemów zostało już omówionych w pracach innych autorów (zob. Z. R. Kmiecik, Zasada obligatoryjności egzekucji administracyjnej - rzeczywistość czy fikcja?, PPP 2011, nr 12; P. Ostojki, Wystawienie tytułu wykonawczego w polskim prawie o egzekucji administracyjnej, ZNSA 2012, nr 2; M. Miłosz, Konstrukcja i rozpoznawanie środków zaskarżenia bezczynności w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ST 2007, nr 7-8; W. Piątek, A. Skoczylas, Czy wierzycielem w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym może zostać podmiot prawa prywatnego?, ST 2018, nr 3; P. M. Przybysz Postępowanie egzekucyjne w administracji. Komentarz, Warszawa 2021).

Lektura tych opracowań naukowych skłania jednak do przyjęcia poglądu, że mimo, iż omawiana w rozprawie doktorskiej tematyka była już podejmowana w doktrynie wielokrotnie, to opracowania z tego zakresu nie omówiły tak szczegółowo koronnej problematyki recenzowanej pracy, czyli kwestii podjęcia przez wierzyciela czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych. Nie ma w związku z tym wątpliwości, iż obowiązujące rozwiązania ustawowe oraz orzecznictwo wymagały dalszej pogłębionej analizy oraz refleksji dogmatycznej.

Oceniając natomiast układ oraz stronę formalną pracy należy uznać, iż tytuł rozprawy jest sformułowany w sposób wystarczająco komunikatywny i należycie oddaje najistotniejsze elementy jej treści.

Wymaga podkreślenia, iż także układ pracy jest poprawny. Autorka przyjmuje określone założenia klasyfikacyjne i konsekwentnie według nich prowadzi swoje rozważania.

Rozprawa składa się z sześciu rozdziałów i zakończenia. Zabieg umieszczenia na wstępie rozdziałów nr 1, 3, i 6 krótkiego wprowadzenia sprzyja lepszemu rozumieniu wywodów Autorki, znacząco poprawiając percepcję pracy.

Po obszernych refleksjach ogólnych wyznaczających przedmiot badań i wskazujących jej cel i konstrukcję (rozdział I – wprowadzenie) Autorka ukazuje problemy dotyczące definiowania pojęć, do których odnosi się praca (rozdział 1 i 2), a także odnosi się do kwestii powinności wierzyciela, w świetle zasad prawa (rozdział 3). Następnie przedstawia zagadnienia realizacji powinności wierzyciela w rozumieniu art. 6 § 1 u.p.e.a. (rozdział 4 oraz granic powinności podejmowania przez wierzyciela czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (rozdział 5). Moim zdaniem pewne wątpliwości budzi może wyodrębnienie treściowe stosunkowo niewielkiego rozdziału 5. Zaburza to układ rozdziałów pracy i nie sprzyja jej czytelności. Pracę wieńczą istotne z punktu widzenia tez rozprawy rozważania zawarte w rozdziale 6 pt. „Konsekwencje niewykonania lub nienależytego wykonania powinności w rozumieniu art. 6 § 1 u.p.e.a.”.

Oceniając stronę formalną rozprawy należy zauważyć, iż język pracy nie nasuwa większych zastrzeżeń. Przypisy, bibliografię i odsyłacze również sporządzono w zasadzie poprawnie.

3. Metody badawcze.

Praca jest poprawnie przygotowana pod względem metodologicznym. Podstawową metodą naukową jest metoda dogmatyczna, która jednak niestety nie została uzupełniona metodą komparatystyczną. Na marginesie należy jednak zauważyć, iż nie jest to odosobniona sytuacja w przypadku przygotowywanych w ostatnim czasie prac doktorskich. W tym obszarze zastrzeżenia metodologiczne można mieć zwłaszcza do braku odniesień do rozwiązań obowiązujących w innych w innych krajach (zwłaszcza Unii Europejskiej). Brakuje zwłaszcza szerszych odniesień do prawa niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego, czy krajów skandynawskich. Wątpliwości budzi również brak odniesienia się do zagranicznych orzeczeń sądowych – ze względu na obszerne bazy danych dostępne na oficjalnych stronach internetowych sądów można było bowiem oczekiwać zgromadzenia rozbudowanego materiału porównawczego.

Generalizując można jednak stwierdzić, że mimo wskazanych wyżej uwag krytycznych, wybrane przez Doktorantkę sposoby rozwiązywania problemów naukowych w zakresie nauk prawnych zapewniają poprawną jakość i wiarygodność

wyników większości badań dotyczących problematyki egzekucji administracyjnej. Interpretacja faktów oraz wnioski są zwykle logiczne i uzasadnione.

4. Ocena merytoryczna rozprawy doktorskiej.

Koncepcja pracy jest dostatecznie przemyślana. W tym miejscu należy ponownie podkreślić, iż praca składa się z sześciu rozdziałów poprzedzonych wprowadzeniem. Nakreślone we wprowadzeniu założenia badawcze znajdują w kolejnych partiach tekstu swoje rozwinięcie. W tym kontekście nieco dziwi brak podsumowań po poszczególnych rozdziałach, co moim zdaniem poprawiło by percepcję rozważań. Całość rozprawy zamykają uwagi zawarte w zakończeniu. Z merytorycznego punktu widzenia struktura rozprawy także nie budzi zasadniczych zastrzeżeń, choć (jak już zaznaczano) istotne wątpliwości można mieć do braku poświęcenia większej uwagi obowiązkom wierzyciela publicznoprawnego w zagranicznych systemach prawnych – zwłaszcza w innych krajach Unii Europejskiej.

We wprowadzeniu (nazywanym w pracy wstępem - s. 5-9) Autorka wyraźnie sformułowała podstawowe tezy badawcze oraz służące jej potwierdzeniu i rozwinięciu tezy szczegółowe. Na początku Autorka dokonuje pewnych delimitacji pojęciowych, następnie omawia przyjęte na potrzeby pracy definicje i terminologię oraz cele pracy (wprowadzenie – s. 6 i n. oraz rozdział 1 i 2).

Doktorantka wskazuje, że zamierza zbadać pozycję prawną wierzyciela kształtowaną treścią zasady prowadzenia egzekucji *ex officio*. Dodatkowo wskazuje, że główną tezą badawczą jest konstatacja, iż powinność w rozumieniu art. 6 § 1 u.p.e.a., będąca rezultatem istnienia zasady prowadzenia egzekucji *ex officio*, określa pozycję prawną wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym.

Podkreśla, iż do „udowodnienia powyższego niezbędne jest skorzystanie z następujących tez pomocniczych: 1) powinność wierzyciela mieści się w ramach administracyjnego postępowania egzekucyjnego, z tym zastrzeżeniem, że również obejmuje podejmowane czynności w toku administracyjnego postępowania zabezpieczającego; 2) na wierzycielu ciąży powinność z art. 6 § 1 u.p.e.a. jeśli jest on wierzycielem w rozumieniu art. 1a pkt 13 w zw. z art. 5 § 1 u.p.e.a.; 3) zwrot „wierzyciel powinien” oznacza, że ustawodawca wyposażył go w kompetencję do podejmowania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych,

z której musi czynić użytek; 4) substratem zasady prowadzenia egzekucji ex officio jest powinność wierzyciela, o której stanowi art. 6 § 1 u.p.e.a. 5) realizacja zasady prowadzenia egzekucji ex officio dokonuje się w oparciu o ogólne zasady administracyjnego postępowania egzekucyjnego 6) powinność wierzyciela aktualizuje się przed wszczęciem administracyjnego postępowania egzekucyjnego i istnieje tak długo, aż ciążący na zobowiązanym obowiązek zostanie wykonany bądź postępowanie stanie się bezprzedmiotowe; 7) realizacja powinności wierzyciela nie polega wyłącznie na podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, na co może wskazywać literalne brzmienie art. 6 § 1 u.p.e.a., ale również na permanentnym czuwaniu czy zaktualizuje się konieczność podjęcia owych czynności; 8) powinność ta nie ma charakteru absolutnego, gdyż doznaje prawnie przewidzianych ograniczeń; 9) niewykonanie lub nienależyte wykonanie powinności wynikającej z art. 6 § 1 u.p.e.a., rodzi prawnie doniosłe skutki”.

W rozdziale I pt. „Uwagi ogólne” Doktorantka przedstawia relacje między pojęciami: egzekucja administracyjna, administracyjne postępowanie egzekucyjne, postępowanie egzekucyjne w administracji oraz administracyjna procedura egzekucyjna oraz podstawowe zagadnienia dotyczące statusu wierzyciela. Rozważania w tym zakresie mają głównie charakter opisowy i opierają się powoływanych publikacjach innych autorów.

Podobnie charakter w znacznym stopniu sprawozdawczy ma drugi rozdział pracy pt. „Semantyczne i systemowe określenie powinności wierzyciela w rozumieniu art. 6 § 1 u.p.e.a.”, w którym Autorka scharakteryzowała określenie wyrażenia „powinność” w rozumieniu art. 6 § 1 u.p.e.a. oraz w języku powszechnym. Na uznanie zasługują jednak rozważania Kandydatki dotyczące analizy kwestii powinności z punktu widzenia kompetencji wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym. Lektura recenzowanej rozprawy nie pozostawia w tym przypadku wątpliwości, że podstawową metodą naukową, którą stosuje Kandydatka w tym rozdziale jest jednak opis i analiza poglądów przedstawicieli nauki prawa oraz orzecznictwa.

W moim przekonaniu dorobek nauki prawa znacząco wzbogacają krytyczne oceny mgr Pauliny Glejt-Uziębło zawarte w rozdziale 3, a dotyczące konstrukcji prawnej powinności wierzyciela w świetle ogólnych zasad administracyjnego postępowania egzekucyjnego. W tym kontekście za naukowo uzasadniony należy uznać także wniosek, iż „substrat zasady obowiązku wszczęcia i prowadzenia

administracyjnego postępowania egzekucyjnego stanowi powinność wierzyciela do podjęcia czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych”. Konkluzja ta została bowiem starannie naukowo udokumentowana skoro jak argumentuje Autorka „relacja między wskazaną powinnością a zasadą prawa jest podwójnie sprzężona w tym znaczeniu, że z jednej strony wierzyciel realizuje ową zasadę, ponieważ podejmuje takie czynności, które ją urzeczywistniają, z drugiej zaś – istnienie zasady prowadzenia egzekucji administracyjnej *ex officio* również determinuje działania wierzyciela, gdyż nakłada na niego obowiązek realizacji kompetencji. Substratem wskazanej zasady jest zatem kompetencja wierzyciela do podejmowania przewidzianych prawem czynności zarówno na etapie przed wszczęciem administracyjnego postępowania egzekucyjnego, jak i w trakcie jego trwania oraz w administracyjnym postępowaniu zabezpieczającym”. Zdaniem Autorki „zasada rekonstruowana na podstawie art. 6 § 1 u.p.e.a. posiada swoje źródło zarówno w zasadach konstytucyjnych, jak i w tych, które wynikają z kodeksu postępowania administracyjnego. Zasady te bądź determinują jej istnienie lub kształt (zasady konstytucyjne), bądź współdziałają z nią w celu realizacji celu administracyjnego postępowania egzekucyjnego (zasady z kodeksu postępowania administracyjnego)”.

Ważkie są także zwłaszcza rozważania dotyczące ustaleń teoretyczno-prawnych w zakresie tego jak jest rozumiana pewność stosowania prawa. Należy zgodzić się z Kandydatką, że funkcję gwarantującą przejrzystość i pewność podejmowanych przez wierzyciela działań pełni także zasada załatwiania spraw w formie pisemnej lub elektronicznej, wyrażona w art. 14 § 1 k.p.a.

W rozdziale czwartym poddano systemowej analizie problem relacji powinności wierzyciela w rozumieniu art. 6 § 1 u.p.e.a. Analizy te są prowadzone w porządku funkcjonalnym i chronologicznym - na etapie przed wszczęciem administracyjnego postępowania egzekucyjnego *sensu stricto*, w toku tego postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego. Analizy te polegają jednak głównie na opisie obowiązujących regulacji normatywnych oraz wypowiedzi doktrynalnych z dodaniem własnego komentarza.

Przedstawiono charakter prawny tych czynności, w tym problem funkcjonowania upomnienia oraz problem możliwości uzyskania informacji o sytuacji faktycznej i majątkowej zobowiązanego na podstawie art. 36 u.p.e.a.

Odnosząc się do tych kwestii należy zaznaczyć, iż w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych jako nieco zbyt kategoriyczny jawi się osąd Autorki, że odstępstwem od reguły, iż wierzyciel powinien przesłać upomnienie zobowiązanemu „jest sytuacja, w której zobowiązany ustanowi pełnomocnika do reprezentacji swoich interesów podczas prowadzonego postępowania egzekucyjnego”. Według Kandydatki „To, jaki sposób działania wybierze zobowiązany – osobisty czy za pośrednictwem reprezentanta – zależy wyłącznie od woli strony”. Dalej zaznacza, jednak, że „Takie uprawnienie wprawdzie nie wynika wprost z ustawy egzekucyjnej, jednak na podstawie art. 18 u.p.e.a., przy odpowiednim stosowaniu przepisu art. 32 k.p.a., który stanowi, że: strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania”, można pośrednio wyinterpretować istnienie uprawnienia zobowiązanego do reprezentowania jego interesów przez osobę spoza kręgu podmiotów postępowania egzekucyjnego”. W tym miejscu z zadowoleniem należy przyjąć jednak wyraźne stanowisko Doktorantki, co do rozbieżności w orzecznictwie i doktrynie w zakresie odpowiedzi na pytanie, czy zakres przedmiotowy pełnomocnictwa obejmuje również doręczanie upomnienia pełnomocnikowi, a nie bezpośrednio zobowiązanemu. Autorka zauważa, iż „przesłanie przez wierzyciela zobowiązanemu upomnienia nie jest czynnością o charakterze osobistym, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że spełniona jest przesłanka dopuszczalności ustanowienia pełnomocnika zawarta w art. 32 k.p.a.”. Cenna jest uwaga, że wątpliwości budzi „również argument niemożności ustanowienia pełnomocnika do odbioru upomnienia ze względu na brak toczącego się postępowania egzekucyjnego. Owszem, postępowanie egzekucyjne w jego ścisłym rozumieniu jeszcze się nie rozpoczyna, natomiast podejmowane są czynności w ramach procedury egzekucyjnej (na etapie poprzedzającym postępowanie egzekucyjne sensu stricto), które wywołują szereg skutków prawnych i wymagają zaangażowania co najmniej dwóch podmiotów, tj. zobowiązanego i wierzyciela, którzy powinni mieć możliwość skorzystania z uprawnienia ustanowienia pełnomocnika”. W tym zakresie niektóre kwestie ujmowałbym inaczej, ale jest to raczej kwestia wyboru odmiennej koncepcji tego typu opracowania.

Natomiast w zakresie rozważań dotyczących tytułu wykonawczego Doktorantka opiera się na wynikach badań W. Grześkiewicza oraz P. Ostojkiego, trafnie zauważając, że "tytuł wykonawczy jest sui generis potwierdzeniem właściwego organu, iż akt podstawowy podlega wykonaniu, i w swoisty sposób uprawnia organ

egzekucyjny do zastosowania przymusu względem zobowiązanego”. Wskazana wyżej wypowiedź Doktorantki jest ważką także w wymiarze praktycznym, ponieważ wskazuje na konieczność konkretnych działań organów.

Znaczna część rozważań Kandydatki oraz wskazanych wyżej autorów dotyczy tych samych zagadnień, jednak Doktorantka odwołując się do wcześniejszych opracowań, przedstawia zwykle własne stanowisko w powstałych w nauce prawa sporach doktrynalnych.

Za najbardziej nowatorskie należy uznać rozważania zawarte w rozdziale piątym recenzowanej rozprawy pt. „Granice powinności podjęcia przez wierzyciela czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych wynikające z przepisów u.p.e.a.”. Dotyczą one bowiem kwestii nieopracowanych dotąd kompleksowo w nauce prawa administracyjnego. Mimo to, ponawiam uwagę dotyczącą zasadności połączenia tego rozdziału z rozdziałem wcześniejszym, co zwiększyłoby czytelność rozważań. W tym rozdziale umieszczone zostały jednocześnie elementy natury analitycznej i opisowej dotyczące problemu możliwości odpowiedniego zastosowania przepisów dotyczących zawieszenia i umorzenia trwającego postępowania w odniesieniu do etapu przed jego wszczęciem. Autorka powołuje pogląd P. Przybysza, który jednoznacznie wskazuje, że: „odstąpienie przez wierzyciela od złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji, a nawet od upomnienia jest konieczne w przypadku stwierdzenia istnienia okoliczności uzasadniających umorzenie (art. 59 § 1 i 2 u.p.e.a.) lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego (art. 56 § 1 u.p.e.a.)”.

Bardzo interesujące są w tym zakresie wywody Autorki dotyczące wniosków de lege ferenda. Zauważa ona, że nie można zapominać o jednej z podstawowych zasad prawa administracyjnego – zasadzie działania organów administracji publicznej na podstawie i w granicach prawa. „W przedstawionej sytuacji wierzyciel, będący przecież organem administracji publicznej, odstępuje od czynności, do których jest zobligowany, nie opierając się na przepisach powszechnie obowiązujących, ale wypełniając lukę w prawie poprzez stosowanie wniosku o zawieszenie lub umorzenie postępowania na etapie przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Jak wskazuje sama Autorka nasuwa się więc spostrzeżenie de lege ferenda o konieczności wprowadzenia do ustawy przymusowej regulacji co najmniej odsyłającej

do odpowiedniego stosowania przepisów o zawieszeniu i umorzeniu postępowania na etapie przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Wskazane niedostatki prawne nie mogą jednak usprawiedliwić bezwzględnego formalizmu, który prowadziłby do tego naruszenia zasad ogólnych postępowania”. W istocie ważkie znaczenie z punktu widzenia tematu rozprawy mają znajdujące się w końcowej części tego rozdziału. Rację ma Kandydatka, gdy zaznacza, iż „odstąpienie wierzyciela od podejmowania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych nie stanowi jego uprawnienia, lecz obowiązek skorzystania z owej kompetencji”. Autorka zwraca przy tym uwagę na następujące wnioski:

- działania wierzyciela determinowane są przez konieczność realizacji zasad prawa, w tym m.in. ekonomiki procesowej, proporcjonalności, niezbędności oraz celowości.
- konieczność ich wypełnienia sprawia, że wierzyciel nie ma uprawnienia do odstąpienia od podejmowania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, ponieważ nie zależy to od jego woli;
- wierzyciel ma obowiązek „zajęcia się” sprawą. Nie może bowiem pozostawić wniosku zobowiązanego bez rozpatrzenia bądź nie uwzględnić wystąpienia przed wszczęciem postępowania przymusowego przesłanek uzasadniających zawieszenie bądź umorzenie postępowania, lub nie ocenić, czy sytuacja zobowiązanego kwalifikuje się jako „szczególnie uzasadniona okoliczność”;
- odstąpienie, o którym mowa w tej części pracy, nie oznacza, że wierzyciel nie realizuje zupełnie powinności, o której mowa w art. 6 § 1 u.p.e.a.”.

Generalizując można zatem stwierdzić, że wybrane przez Doktorantkę w tym rozdziale metody badawcze zapewniają właściwą jakość i wiarygodność wyników badań.

W rozdziale szóstym pracy umieszczone zostały najważniejsze moim zdaniem elementy rozprawy. Te uwagi mają charakter analityczno-opisowy.

Istotne znacznie dla rozwoju nauki o egzekucji administracyjnej mają zwłaszcza uwagi dotyczące skargi na bezczynność (a także zażalenia na rozstrzygnięcie wydane na skutek rozpoznania skargi).

Warto zwrócić uwagę zwłaszcza na trafną tezę Kandydatki, że wprowadzenie dodatkowych kryteriów „uchylania się” na podstawie których zostałaby ograniczona subiektywna ocena wierzyciela, np. poprzez określenie kryterium czasu (np. przez okres miesiąca, długotrwale) lub wskazanie cechy zachowania zobowiązanego (np. umyślne, uporczywe). Zasadna jest diagnoza Doktorantki, że za doprecyzowaniem

omawianego pojęcia przemawia przede wszystkim to, że stanowi ono kluczową przesłankę podejmowania czynności wierzyciela, która może w konsekwencji uruchomić postępowanie egzekucyjne i narazić budżet państwa na dodatkowe koszty.

Kolejnym istotnym wnioskiem jest zastąpienie zwrotu „uchylanie się od wykonania obowiązku” zwrotem „niewykonanie obowiązku”. Sprawiłoby to, że wierzyciel i inne organy (zarówno administracyjne jak i władzy sądowniczej) nie miałyby wątpliwości kiedy wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Wydaje się, że takie rozwiązanie byłoby zasadne przy założeniu, iż przepisy prawa materialnego precyzyjnie określałyby co oznacza „niewykonanie” danego obowiązku. Za drugim wariantem zmiany regulacji przemawia, że definiowanie zwrotu „uchylanie się” zawsze będzie subiektywne, natomiast „niewykonanie” ma charakter obiektywny.

W moim przekonaniu w tym przypadku przyjęcie propozycji *de lege ferenda* prezentowanych przez Doktorantkę pozwoliłoby na zwiększenie efektywności egzekucji administracyjnej.

Podsumowując zatem merytoryczną ocenę rozprawy doktorskiej należy zauważyć, iż kolejność rozdziałów recenzowanej rozprawy jest co do zasady właściwa - stanowią one logiczny i funkcjonalny ciąg rozważań podporządkowanych wyjaśnieniu problematyki czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych.

Konstrukcja rozprawy jest wystarczająco przejrzysta oraz nie pozostawia fundamentalnych wątpliwości pod względem warsztatowym. Autorka nie unika zajmowania wyraźnego stanowiska w sporach naukowych. Oceny, analizy i wnioski zaprezentowane przez Doktorantkę są rezultatem dość dobrej znajomości przedmiotu rozprawy.

5. Wnioski

Konkludując należy zaznaczyć, iż praca doktorska mgr Pauliny Glejt-Uziębło stanowi kompletne studium poświęcone istotnemu zagadnieniu z zakresu nauk prawnych, a mianowicie kwestii czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych. Pod tym względem ujęcie problematyki rozprawy ma atrakcyjny badawczo charakter i pozwoliło Doktorantce na sformułowanie wielu interesujących,

naukowo uzasadnionych wniosków de lege lata i de lege ferenda. Rozprawa jest w przeważającej części rzetelna merytorycznie i metodologicznie.

Przedstawione w recenzji uwagi krytyczne nie umniejszają zasadniczo wartości naukowej pracy, a w przyszłości być może Autorka zechce je wykorzystać przy przygotowaniu dalszych opracowań na temat egzekucji administracyjnej.

Pozwala to stwierdzić, iż recenzowana rozprawa doktorska mgr Pauliny Glejt-Uziębło pod tytułem „Podjęcie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych jako powinność wierzyciela w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym” stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a ponadto wykazuje znaczną wiedzę teoretyczną Autorki w zakresie prawa ze szczególnym uwzględnieniem procedury administracyjnej i prawa administracyjnego. Niewątpliwie Kandydatka wykazała również umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Pozwala to stwierdzić, iż recenzowana rozprawa doktorska odpowiada wymoganiom określonym w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające do ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i jej Autorka powinna być dopuszczona do dalszych stadiów przewodu doktorskiego.

Poznań; 19.08.2022 r.

Andrzej Skoczylas